

김진식 선생님 <기초 라틴어 I> 강의자료 제 1강

I. 기원전 1세기까지 라틴어 알파벳은 21자로 이루어져 있었다.

ABC DEF GHI KLM NOP QRS TVX

Z Y 이 두 글자는 아우구스투스 황제 시대에 희랍 글자를 적기 위해 들여왔다.

I V 자음(j, w)을 표시하기도 하고 모음(i, u)을 표시하기도 한다.

IVVENIS; VARIVS

C G K C는 K를 대신하기도 하고 G를 대신하기도 한다.

약자 C. 는 Gaius를 나타낸다.

K는 점점 쓰이지 않게 되어 나중에는 Kalendae, Kaeso등에만 남게 되었다.

II. 글자는 고대말까지 대문자로만 적었다. 오늘날 우리는 소문자를 사용하며, 대문자는 문장(혹은 문단)의 시작이나 고유명사(형용사)의 첫 글자에만 사용한다.

III. 한 단어의 강세는 삼 음절 규칙에 따른다. 두 음절 단어는 앞 음절에 강세를 둔다. 삼 음절 이상의 단어는 마지막에서 두 번째 음절이 장음인 경우, 그 음절에 강세를 두며, 마지막에서 두 번째 음절이 단음인 경우, 마지막에서 세 번째 음절에 강세를 둔다.

nēmō; Gērmānī; īncīdō;

IV 다음의 자음과 모음을 주의하면서 읽기 연습을 합니다.

자음 c, v, qu, r, s, h, t

모음 a, e, i, o, u ; 각각 장단의 구별이 있다.

복모음 ae, au, ei, eu, oe, ui ; 각각 모음을 구별하여 읽는다.

amat; amāmus; Gallia, Rōma; amīcus

maior, iacet

quaero, equus, quis, senex, hilaris

vēnī, vīdī, vīcī

puellae, laudat, caelum, nautae, poētae, Eurōpa

deinde, huic, video

제 2강

I. 문법 용어

Verbum : Coniugatio

 Personae *prima, secunda et tertia*

 Numerus *singularis et pluralis*

 Modus *indicativus, coniunctivus et imperativus*

 Tempus *praesens, imperfectum, futurum, perfectum,*
 plusquamperfectum et futurum exactum

 Genus *activum et passivum*

Nomen : Declinatio

 Genus *masculinum, femininum et neutrum*

 Casus *nominativus, genetivus, dativus, accusativus, ablativus et
 vocativus*

 Numerus *singularis et pluralis*

II. 명사 변화 제 1변화

Bestia, ae, f. 동물

Sg.	Pl.
bestia	bestiae
bestiae	bestiarum
bestiae	bestiis
bestiam	bestias
bestiā	bestiis

Nauta, ae, m. 선원

Sg.	Pl.
nauta	nautae
nautae	nautarum
nautae	nautis
nautam	nautas
nautā	nautis

III. 동사 변화 제 1변화

amō, āre 사랑하다.

amō

amās

amat

amāmus

amātis

amant

연습

habitō, āre, 거주하다.

spectō, āre, 바라보다

narrō, āre, 이야기하다

portō, āre, 실어 나르다

ornō, āre, 장식하다

vocō, āre, 부르다

adorō, āre 기도하다

IV. 읽고 번역하기

Carthāgō nōn in Eurōpa est. Sed Carthāgō in Āfricā est. Troia est nōn in Āfricā, sed in Asiā. Rōma est in Italiā. Brundisium est in Italiā, et Neāpolis quoque. Crēta est īnsula. Sicilia quoque īnsula est. Crēta et Sicilia īnsulae sunt.

제 3강

I. 명사 변화 제 2변화

amicus, i, m. 친구		donum, i. n. 선물
amīcus	amīcī	dōnum
amīcī	amīcōrum	dōnī
amīcō	amīcīs	dōnō
amīcum	amīcōs	dōnum
amīcō	amīcīs	dōnō

II. 명사 변화 제 2변화

liber, brī, m. 책		puer, puerī, m. 소년
Sg.	Pl.	Sg.
liber	librī	puer
librī	librōrum	puerī
librō	librīs	puerō
librum	librōs	puerum
librō	librīs	puerō

III. 동사 변화 제 2변화

teneō, ēre

teneō
tenēs
tenet
tenēmus
tenētis
tenent

연습

moneō, monēre
doceō, docēre
videō, vidēre
moveō, movēre

IV. 주어와 술어의 일치 Congruentia 술어는 그 수와 인칭을 주어에 일치시킨다.

Gallia est in Eurōpā.
Italia et Gallia sunt in Eurōpā.
Poēta fābulam nārrat.

V. 어순 Ordo verborum

라틴어 문장에서는 특별히 정해진 어순은 없다. 왜냐하면 동사와 명사의 변화에 의해 주어와 술어 등 문장 성분을 쉽게 알아낼 수 있기 때문이다. 다만 명확성이 라는 대원칙에 따르며, 어순은 대체로 다음과 같다.

- 1) 한 문장의 맨 앞과 맨 뒤에는 보통 주어와 술어가 위치한다.
- 2) 목적어와 기타 부사어 등을 주어와 술어 사이에 놓인다.
- 3) 관형어는 꾸밈을 받는 단어의 바로 뒤에 놓인다.
- 4) 의문문은 묻고자 하는 단어를 앞세운다.

VI. 불규칙 동사 변화 sum

sum
es
est
sumus
estis
sunt

제 4강

I. 동사 변화 제 3변화

dūcō, ērē

dūcō

dūcis

dūcit

dūcimus

dūcitis

dūcunt

연습

agō, ere	cedō, ere
claudō, ere	cognōscō, ere
cōnstituō, ere	dēfendō, ere
dīcō, ere	dūcō, ere
legō, ere	mittō, ere
pellō, ere	scribō, ere

II. 형용사 제 1/2변화

bonus, a, um 좋은

m.		f.		n.	
Sg.	Pl.	Sg.	Pl.	Sg.	Pl.
bonus	bonī	bona	bonae	bonum	bona
bonī	bonōrum	bonae	bonārum	bonī	bonrum
bonō	bonīs	bonae	bonīs	bonō	bonīs
bonum	bonōs	bonam	bonās	bonum	bona
bonō	bonīs	bonā	bonīs	bonō	bonīs

연습

1. 우리말로 번역하시오.

- 1) Eurōpa habitat in Phoenīcā.
- 3) Ubi habitat Iuppiter?
- 4) Iuppiter amat Eurōpam.
- 5) Ubi habitant Eurōpa et taurus?

2. 단수를 복수로 바꾸시오.

- 1) Amīca puellam amat.
- 2) Poēta fābulam nārrat.
- 3) Puella in casā habitat.
- 4) Fīlia in īnsulā habitat.
- 5) Puella casam spectat.

3. 다음 라틴어 속담을 번역하시오.

- 1) Aquila nōn captat muscam.
- 2) Aurora est musīs amīca.
- 3) Medicus curat, nātūra sanat.
- 4) Ālea iacta est.

4. 다음 (est/sunt)를 채우시오.

- 1) Gallia () in Eurōpā.
- 2) Rōma et Brundisium () in Italiā.
- 3) Italia et Gallia () in Eurōpā.
- 4) Syria () nōn in Āfricā, sed in Asiā.

III. 형용사 변화 제 1/2변화

m.	f.	n.			
Sg.	Pl.	Sg.	Pl.	Sg.	Pl.
līber	līberī	lībera	līberae	līberum	lībera
līberī	līberōrum	līberae	līberārum	līberī	līberorum
līberō	līberīs	līberae	līberīs	līberō	līberīs
līberum	līberōs	līberam	līberās	līberum	lībera
līberō	līberīs	līberā	līberīs	līberō	līberīs

līber, lībera, līberum
tener, tenera, tenerum

dexter, dextra, dextrum
miser, misera, miserum
pulcher, pulchra, pulchrum
piger, pigra, pigrum
niger, nigra, nigrum
aeger, aegra, aegeom

제 5강

I. 명사 변화 제 3변화 (1)

dux, cis, m.

Sg.	Pl.
dux	ducēs
ducis	ducum
ducī	ducibus
ducem	ducēs
duce	ducibus

lībertas, ātis, f.

Sg.	Pl.
lībertas	lībertātēs
lībertatis	lībertātum
lībertati	lībertātibus
lībertatem	lībertatēs
lībertate	lībertātibus

homō, minis, m.

Sg.	Pl.
homō	hominēs
hominis	hominum
hominī	hominibus
hominem	hominēs
homine	hominibus

tempus, oris, n.

Sg.	Pl.
tempus	tempora
temporis	temporum
temporī	temporibus
tempus	tempora
tempore	temporibus

연습

1) orīgō, inis, f.

20) pulchritūdō, inis, f.

2) leō, onis, m.

21) multitūdō, inis, f.

3) virgō, inis, f.

22) nātiō, onis, f.

4) rex, rēgis, m.

23) ḍrātiō, onis, f.

5) merx, cis, f.

24) ratiō, onis, f.

6) nūtrix, nutrīcis, f.

25) corpus, oris, n.

7) pax, pācis, f.

26) tempus, oris, n.

8) iūdex, iūdicis, m.

27) litus, oris, n.

9) lūx, lūcis, f.

28) genus, eris, n.

10) lēx, lēgis, f.

29) scelus, eris, n.

11) vēritās, ātis, f.

30) amor, ḍoris, m.

12) lībertas, ātis, f.

31) labor, ḍoris, m.

13) cīvitās, ātis, f.

32) arbor, ḍoris, f.

14) voluptās, ātis, f.

33) uxor, ḍoris, f.

15) aetās, ātis, f.

16) honestās, ātis, f.	34) timor, ūris, m.
17) virtūs, ūtis, f.	35) ūrātor, ūris, m.
18) senectūs, ūtis, f.	36) victor, ūris, m.
19) servitūs, ūtis, f.	37) audītor, ūris, m.
	38) scriptor, ūris, m.

II. 동사 변화 총정리

amō	teneō	dūcō	capiō	audiō
amās	tenēs	dūcis	capis	audīs
amat	tenet	dūcit	capit	audit
amāmus	tenēmus	dūcimus	capimus	audīmus
amātis	tenētis	dūcitis	capitis	audītis
amant	tenent	dūcunt	capiunt	audiunt

연습

amāre
tenēre
ducere
capere
audīre

III. C. Iulius Caesar : Dē Bellō Gallicō

Gallia est omnis divīsa in partēs trēs.
Quārum ūnam partem incolunt Belgae.
Aliam partem incolunt Aquitānī.
Tertiam partem incolunt Celte.
Hī omnes inter sē differunt.
Gallōs ab Aquitānīs Garumna flūmen dividit.
Gallōs ā Belgīs Mātrona et Sēquana dividunt.
Hōrum omnium fortissimī sunt Belgae.
Belgae ā humanitāte provinciae longissime absunt.
Belgae cum Germānīs continenter bellum gerunt.

제 6강

I. 명사 변화 제 3변화 (2)

civis, is, m.

Sg.	Pl.
cīvis	cīvēs
cīvis	cīvium
cīvī	cīvibus
cīvem	cīvēs
cīve	cīvibus

aedes, is, f.

Sg.	Pl.
aedēs	aedēs
aedis	aedium
aedī	aedibus
aedem	aedēs
aede	aedibus

pars, artis, f.

Sg.	Pl.
pārs	partēs
partis	partium
partī	partibus
partem	partēs
parte	partibus

dens, entis, m.

Sg.	Pl.
dēns	dēntēs
dēntis	dēntium
dēntī	dēntibus
dēntem	dēntēs
dēnte	dēntibus

연습

- corpus의 pl. acc.
- pulchritūdō의 sg. gen.
- leō의 sg. dat.
- multitūdō의 sg. acc.
- natiō의 pl. nom.
- rex의 pl. gen.
- ōrātiō의 pl. dat.
- merx의 pl. acc.
- pax의 sg. gen.
- lūx의 sg. abl.

연습 : 명사 변화

- nūbēs, is, f.
- urbs, bis, f.
- nox, ctis, f.
- cliēns, ntis, m.
- prōlēs, is, f.
- sēdēs, is, f. (! gen. pl.)

iuvenis, is, m. (! gen. pl.)
canis, is, c. (! gen. pl.)

II. 명사 변화 제 3변화 (3)

animal, ālis, n.

Sg.	Pl.
animal	animālia
animālis	animālium
animālī	animālibus
animal	animālia
animālī	animālibus

mare, ris, n.

Sg.	Pl.
mare	maria
maris	marium
marī	maribus
mare	maria
marī	maribus

turris, is, f.

Sg.	Pl.
turris	turrēs
turris	turrium
turri	turribus
turrim	turrīs(-ēs)
turri	turribus

sitis, is, f.; febris, is, f.; secūris, is, f.; puppis, is. f.

제 7강

I. 형용사 제 3변화(1)

dulcis, dulce

Sg.	Pl.	Sg.	Pl.
dulcis	dulcēs	dulce	dulcia
dulcis	dulcium	dulcis	dulcium
dulcī	dulcibus	dulcī	dulcibus
dulcem	dulcēs	dulce	dulcia
dulcī	dulcibus	dulcī	dulcibus

연습

dulcis, dulce
tristis, triste
omnis, omne
fortis, forte
facilis, facile
gravis, grave
aequalis, aequale
similis, simile
levis, leve

II. 동사의 부정형 Infinitivum

1. cupio, debedo, constituo, soleo, iubeo, sino + Inf.
2. possum, volo, nolo + Inf.
3. audio, sentio, video + Inf.
4. dico + Inf.
5. gaudeo + inf.

- (1) Magister iubet vōs diligenter linguam Latīnam discere.
- (2) Magister sinit nōs domum redīre.
- (3) Magister contituit Rōmam venīre.
- (4) Puer medicum advenire videt.
- (5) Pueri Iuliam canare audiunt.
- (6) Marcus dicit gladiatorem fortem esse.
- (7) Marcus dicit se non gladiatorem esse.
- (8) Marcus gaudet dormire.
- (8) Magister gaudet auditores non dormire.

III. 형용사 제 3변화 (2)

Sg.	Pl.	Sg.	Pl.	Sg.	Pl.
celer	celerēs	celeris	celerēs	celere	celeria
celeris	celerium	celeris	celerium	celeris	celerium
celerī	celeribus	celerī	celeribus	celerī	celeribus
celerem	celerēs	celerem	celerēs	celere	celeria
celerī	celeribus	celerī	celeribus	celerī	celeribus

acer, acris, acre
alacer, alacris, alacre
salūber, salūbris, salūbre

IV. 동사의 시제 : Imperfertum 미완료

amābam	tenēbam	dūcēbam	capiēbam	audiēbam
amābās	tenēbās	dūcēbās	capiēbās	audiēbās
amābat	tenēbat	dūcēbat	capiēbat	audiēbat
amābāmus	tenēbāmus	dūcēbāmus	capiēbāmus	audiēbāmus
amābātis	tenēbātis	dūcēbātis	capiēbātis	audiēbātis
amābant	tenēbant	dūcēbant	capiēbant	audiēbant

V. 동사의 시제 : Futurum 미래

amābō	tenēbō	dūcam	capiam	audiam
amābis	tenēbis	dūcēs	capiēs	audiēs
amābit	tenēbit	dūcet	capiet	audiet
amābimus	tenēbimus	dūcēmus	capiēmus	audiēmus
amābitis	tenēbitis	dūcētis	capiētis	audiētis
amābunt	tenēbunt	dūcent	capiēnt	audient

VI. 동사의 시제 : Perfectum 완료

amāvī	tenuī	dūxī	cēpī	audīvī
amāvistī	tenuistī	dūxistī	cēpistī	audīvistī
amāvit	tenuit	dūxit	cēpit	audīvit
amāvimus	tenuimus	dūximus	cēpimus	audīvimus
amāvistis	tenuistis	dūxistis	cēpistis	audīvistis
amāvērunt	tenuērunt	dūxērunt	cēpērunt	audīvērunt

제 8강

I. 인칭 대명사

egō	tu
meī	tuī
mihi	tibi
mē	tē
mē	tē
nōs	vōs
nostrum	vestrum
nostrī	vestrī
nōbīs	vōbīs
nōs	vōs
nōbīs	vōbīs

II. 지시 대명사 ille, illa, illud

m.	f.	n.
ille	illa	illud
illīus	illīus	illīus
illī	illī	illī
illum	illam	illud
illō	illā	illō
illī	illae	illa
illōrum	illārum	illōrum
illīs	illīs	illīs
illōs	illās	illa
illīs	illīs	illīs

III. 지시 대명사 hic, haec, hoc

m.	f.	n.
hic	haec	hoc
huius	huius	huius
huic	huic	huic
hunc	hanc	hoc
hōc	hāc	hōc
hī	hae	haec
hōrum	harum	hōrum
hīs	hīs	hīs
hōs	hās	haec
hīs	hīs	hīs

IV. 불규칙 동사

volō, velle
sum, esse
possum, posse
eō, ire

volō	sum	possum
vīs	es	potes
vult	est	potest
volumus	sumus	possumus
vultis	estis	potestis
volunt	sunt	possunt

eō
īs
it
īmus
ītis
eunt

V. 지시 대명사 is, ea, id

is	ea	id
eius	eius	eius
eī	eī	eī
eum	eam	id
eō	eā	eō
iī, eī	eae	ea
eōrum	eārum	eōrum
iīs (eīs)	iīs (eīs)	iīs (eīs)
eōs	eās	ea
iīs (eīs)	iīs (eīs)	iīs (eīs)